

ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я ПІДЛІТКІВ ЯК СКЛАДОВА СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ

Важливою проблемою України є збереження репродуктивного потенціалу і народження здорового потомства. За даними ВООЗ, сьогодні Україна займає одне з останніх місць серед країн Євросоюзу за показниками природного приросту населення. Така ситуація зумовлена особливостями репродуктивної поведінки та репродуктивної мотивації населення, яка залежить від економічного та соціально-психологічного стану населення держави. Суттєве значення для здійснення дітородної функції має стан репродуктивного здоров'я.

На репродуктивне здоров'я впливає багато факторів: екологічні, соціальні, економічні, небезпечні й шкідливі виробництва тощо. Охорона репродуктивного здоров'я – це система заходів, спрямована на появу здорового потомства і планування сім'ї; захист від хвороб, що передаються статевим шляхом, і лікування захворювань репродуктивної системи; запобігання дитячій і материнській смертності [1].

Проблеми охорони репродуктивного здоров'я невіддільні від проблем сексуального здоров'я і повинні розглядатися, виходячи з рівності чоловіків і жінок. За визначенням ВООЗ, «сексуальне здоров'я – це така взаємодія соматичних, емоційних, інтелектуальних і соціальних чинників сексуальної суті людини, завдяки якій її внутрішній світ стає багатим, а її особисті якості, здібності до спілкування і вираження любові виявляються з новою силою» [2, с.103].

Репродуктивне здоров'я містить у собі наступні складові: безпечну вагітність та пологи, період пологів і після них; лікування безплідності; лікування захворювань репродуктивної сфери; безпечне ц ефективне запобігання незапланованої вагітності; можливість доступу й вибір безпечних

ля здоров'я методів і засобів контрацепції; лікування інфекцій, що передаються статевим шляхом.

Виділяють три основні групи підвищеного ризику настання вагітності у підлітковому віці: 1) дівчата, які починають статеве життя як частину сексуального експериментування з приятелем-ровесником раніше, ніж будуть поінформовані про можливі наслідки і зможуть їх уникнути; 2) пасивні й недосвідчені дівчата, які не вміють встояти перед настирливим партнером, який зазвичай значно старший за них; 3) дівчата з емоційними проблемами, які страждають від браку тепла й розуміння у батьківській сім'ї і для яких статеве життя стає засобом досягнення емоційного комфорту. Вважається, що найбільший ризик у представниць третьої групи.

Корисним у роботі з молоддю є програма спецкурсу «Збереження репродуктивного здоров'я»; тренінгові заняття з формування сексуального здоров'я молоді, представлені в матеріалах для проведення освітньо-профілактичної роботи «Сексуальне здоров'я молоді, профілактика ВІЛ/СНІД та інфекцій, що передаються статевим шляхом» (за ред. К. Шендеровського, І. Ткач); розроблені фахівцями тренінгові заняття «Партнерське спілкування між статтю», «Ризикована сексуальна поведінка молоді», «Інфекції, що передаються статевим шляхом»; новий модуль тренінгу «Збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я підлітків та молоді: потенціал громади».

Отже, з позицій сьогодення важливим є спрямування роботи на: об'єднання зусиль педагогів, батьків для розв'язання завдань збереження репродуктивного здоров'я підлітків через відповідне організоване статеве виховання; дотримання норм шлюбно-сімейних стосунків, формування в молоді орієнтації на шлюб, сім'ю та відповідальне батьківство; використання у виховній практиці сучасних форм роботи щодо статевого виховання.

1. *Лецу́к Н. О. Статеве виховання і репродуктивне здоров'я підлітків та молоді : навч. посіб. / Н. О. Лецу́к, Ж. В. Савич, О. А. Голоцван, Я. М. Сивохоп. – К., 2014. – 136 с.*

2. *Збереження та зміцнення репродуктивного здоров'я підлітків та молоді: потенціал громади: Метод. Матеріали до тренінгу / Авт.-упоряд. Н. В. Зимівець; За заг. ред. Г. М. Лактіонової. – К.: Наук. світ, 2004. – 205 с.*